

Katona Csaba előadása az ELTE Eötvös József Collegium Történelem műhelyében

Katona Csaba az MTA BTK TTI tudományos főmunkatársa 2016. április 4-én *A magyar "beau monde": fürdővendégek a 19. századi Balatonfüreden* címmel előadást tartott az ELTE Eötvös József Collegium Történelem műhelyében.

Az előadó csaknem egy évtizede foglalkozik a 19. századi Balatonfüred fürdőéletének különböző aspektusaival. Számos tanulmányt publikált a témában, a 2014-ben *Professionatus spielerek* címmel megjelent kötete után pedig most került a polcokra a füredi nyaralóvendégekről szóló legfrissebb könyve: *A magyar beau monde*, amely a szerzőnek a témában közzé tett korábbi írásait tartalmazza.

Az előadás első felében Katona Csaba korabeli forrásokból vett idézetekkel mutatta be azt a Füredről kialakított meglehetősen idealizált képet, amely a mai gondolkodásban él a korabeli Füredről. Azt a képet, melyben úgy tűnik fel előttünk Füred, mint a reformkori politikai diskurzusok színtere, a társadalmi elit, az arisztokraták érintkezésének színtere. A valóság ennél jóval sokszínűbb: a fürdővendégsereg egyáltalán nem mutatott homogén társadalmi képet, az arisztokraták mellett, meglehetősen nagy arányban, később egyértelmű többségben jelen vannak a polgárok is, legfőképpen a kereskedők és az értelmiségiek. A fürdőre járás pedig egyszerű szabadidős tevékenység, a fürdőzők enni-inni, mulatni, fürdeni jönnek. Szinte végeláthatatlan a fürdőhöz kötődő kisebb nagyobb anekdoták sora, s már csak ezért is izgalmas Katona szerint a fürdőkkel foglalkozni. Nem beszélve arról, hogy mikroszkopikus képet szerezhetünk egyben a korabeli társadalomról.

Rendkívül érdekes, hogyan jelentkeztek a fürdőben a lazább viselkedésformák, amikor a városból kiszabadult fürdővendég kicsit kifújhatta magát. A fürdőn jellemző fesztelenség nagy csábítás volt az egyébként az urbánus viselkedésnormáknak maradéktalanul megfelelő polgárok számára. Az erkölcsök olyannyira fellazultak, hogy nem ritka s nem titkolt vendégei voltak Fürednek a prostituáltak sem. Hasonlóan érdekes kutatási irány, hogy milyen indíttatásból fordult meg annyi nő a fürdőhelyen, s hogy miként lehetséges az, hogy az állítólag élet-halál harcot vívó magyarság éppen 1848/49-ben tartózkodott a legnagyobb számban Füreden.

Az anekdotákkal gazdagon átszótt előadás sok új ismereti anyaggal szolgált a műhelyünk fiatal közönsége számára, s bizonyosan felkeltette a jelenlevők érdeklődését is egy méltatlanul kevésbé ismert téma, a fürdő kultúra kutatása iránt.

Imre Júlia Magnólia